

Karut kirkasvetiset järvet

Oligotrofa, mineraalfattiga sjöar i slättområden

Koodi: 3110

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)

BOR suojelutaso epäsuotuisa riittämätön, kehityssuunta vakaa

ALP suojelutaso suotuisa, kehityssuunta vakaa

Luonnehdinta

Luontotyyppiin luetaan kirkasvetisiä, niukkaravinteisia ja vähätuottoisia järviä ja lampia. Niitä esiintyy muun muassa harju-, hiekka-, kallio- ja tunturialueilla. Luontotyyppiin sisältyy myös suuria selkävesiä ja reittivesiä. Suuren näkösyvyyden takia näiden järvien ja lampien vesikasvillisuutta luonnehtivat pohjalehtiset vesikasvit. Luonteenomaisia vesikasvilajeja ovat muun muassa nuottaruoho, lahnaruohot, äimäruoho, järvisätkin ja ruskoärviä. Kelluslehtisiä lajeja on vähän. Ilmaversoisia lajeja, kuten saroja, järvikortetta ja järvi-ruokoa, esiintyy rantavesissä, mutta yleensä harvoin kasvustoina. Suurille järville luonteenomaisia kalalajeja ovat muikku, siika, kuore ja taimen. Luontotyyppiin sisältyvät järvet voivat edustaa useita eri kasvitieteellisiä järvityyppisiä, esimerkiksi harju- ja hiekka-alueille tyypillisiä nuottaruohojärviä, tunturialueille luonteenomaisia sara- ja järvitähtijärviä tai suurille selkävesille ja reittivesille luonteenomaista ruokojärviä.

Luontotyyppin luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat järvaltaan ja ranta-alueen rakenteellinen luonnontilaisuus (ei vesirakenteita, ruoppauksia, rantarakentamista), luontotyyppille luonteenomainen lajisto (esim. pohjalehtiset), hyvä pohjan laatu (ei esim. liettymistä), luontainen vedenkorkeus ja sen vaihtelu, hyvä veden laatu (esim. suuri näkösyvyys, ei ylimääräistä happamoittavaa, rehevöittävää tai humus- ja kiintoaineskuormitusta) ja alhainen perustuotanto.

Levinneisyys

Luontotyyppiä esiintyy koko maassa. Erityyppisten järvien esiintymisessä on alueelliset painopistealueensa.

Nykytila ja uhkatekijät

Luontotyyppin levinneisyys ja pinta-ala eivät ole muuttuneet, mutta esiintymien laatu on heikentynyt voimakkaimmin Etelä-Suomessa. Luonnontilan heikentymistä ovat aiheuttaneet vesien rehevöityminen ja likaantuminen maa- ja metsätalouden, teollisuuden ja yhdyskuntien ravinne-, kiintoaine- ja haitallisten aineiden kuormituksen takia. Laadun heikentymistä ovat aiheuttaneet myös vesien laskut ja säännöstely, vesirakentaminen (ruoppaukset, perkaukset) sekä rantarakentaminen.

Vesien rehevöityminen ja likaantuminen on tulevaisuudessa-kin merkittävin luontotyyppin luonnontilaa heikentävä tekijä. Teollisuuden ja asutuksen kuormitusta on saatu pienennettyä varsin hyvin, mutta maa- ja metsätalouden ravinnekuormitusta ei ole saatu vähennettyä riittävästi. Muun muassa vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanon myötä vesiensuojelutoimenpiteitä edistetään ja tämän arvioidaan parantavan luontotyyppin suojelutasoa pidemmällä aikavälillä. Vedenpinnan säännöstely jatkuu, mutta sen haitallisuus vähentyy säännöstelykäytäntöjen parantamisen takia.

Kuva: Juho Kotanen